

Taristuministri määruse „Keskkonnaministri määruste muutmine ja kehtetuks tunnistamine (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1542 rakendamine)“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu eesmärk on viia keskkonnaministri määrused kooskõlla Euroopa Liidu õigusega ning jätta riigisisestest määrustest välja sätted ning tunnistada kehtetuks määrused, mis dubleerivad vahetult kohaldatava Euroopa Liidu õiguse nõudeid.

12. juulil 2023 kehtestati Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2023/1542, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid ning millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ ja määrust (EL) 2019/1020 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2006/66/EÜ (edaspidi määrus 2023/1542). Tegemist on otsekohalduva määrusega, mis reguleerib patareide ja akude suhtes esitatavaid nõudeid ja nendest tekkinud jäätmete käitlemist. Määrus kehtib ühetaoliselt kõigi liikmesriikide suhtes ning on tervikuna siduv kõigile ELi riikidele.

Jäätmeseadus viidi määrusega 2023/1542 kooskõlla 13. detsembril 2025 jõustunud muudatustega.

Eelnõukohase määrusega muudetakse keskkonnaministri 22. juuli 2013. a määrust nr 57 „Probleemtoote kasutajale kättesaadavaks tehtava teabe loetelu ning teabe esitamise viisid ja kord¹“ ja 27. oktoobri 2016. a määrust nr 44 „Probleemtoodete kohta kehtestatud keeldude ja piirangute rakendamise tähtajad ning probleemtoodetes ohtlike ainete sisalduse piirnormid¹“ ning tunnistatakse kehtetuks keskkonnaministri 21. detsembri 2007. a määrus nr 64 „Patareide ja akude märgistamise viis ja kord“.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Kliimaministeeriumi ringmajanduse osakonna nõunik Kelli Seppel (kelli.seppel@kliimaministeerium.ee). Eelnõu õigusekspertiisi tegi õigusosakonna nõunik Käthlin Oeselg (kathlin.oeselg@kliimaministeerium.ee). Keeletoimetaja oli Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Aili Sandre (aili.sandre@justdigi.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kolmest paragrahvist, millest kahes kirjeldatakse määruste muutmist ja viimasega tunnistatakse määrus kehtetuks.

Paragrahviga 1 tehakse keskkonnaministri 22. juuli 2013. a määruses nr 57 „Probleemtoote kasutajale kättesaadavaks tehtava teabe loetelu ning teabe esitamise viisid ja kord¹“ järgmised muudatused:

Punktiga 1 tunnistatakse kehtetuks määruse § 4, mis reguleerib patareide ja akude kasutajatele esitatavat teavet. Need nõuded on kehtestatud määrusega 2023/1542 ning nende riigisisene dubleerimine ei ole Euroopa Liidu õigusega kooskõlas. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli

288 kohaselt kohaldatakse määruse nõudeid üldiselt. Määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõigis liikmesriikides. Määruse nõudeid ei korrata riigisisestes õigusaktides.

Punktiga 2 jäetakse määruse normitehnilisest märkusest välja viide direktiivile 2006/66/EÜ, mis tunnistati määruse 2023/1542 jõustumisel kehtetuks.

Paragrahviga 2 tehakse keskkonnaministri 27. oktoobri 2016. a määruses nr 44 „Probleemtoodete kohta kehtestatud keeldude ja piirangute rakendamise tähtajad ning probleemtoodetes ohtlike ainete sisalduse piirnormid¹⁴“ järgmised muudatused:

Punktiga 1 muudetakse § 2 lõike 1 punktis 8 esitatud termini „*in vitro* diagnostikameditsiiniseade“ selgitust, täiendades seda viitega Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2017/746 *in vitro* diagnostikameditsiiniseadmete kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 98/79/EÜ ja komisjoni otsus 2010/227/EL.

Punktiga 2 tunnistatakse kehtetuks §-d 3 ja 4, milles sätestatakse erandid piirangutega aineid sisaldavate patareide ja akude turule laskmise piirangutest ning erandite kehtivuse tähtajad. Alates 18. veebruarist 2024 on patareides ja akudes sisalduvate ohtlike ainete piiranguid ja erandeid reguleerinud määrus 2023/1542. ELi määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõigis liikmesriikides (Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 288 lõige 2). Liikmesriigi poolt ELi määruse ülevõtmine selle sätete riigisisesse õigusesse ümberkirjutamise abil ei ole lubatud.

Punktiga 3 jäetakse määruse normitehnilisest märkusest välja viide direktiivile 2006/66/EÜ, mis tunnistati määruse 2023/1542 jõustumisel kehtetuks.

Paragrahviga 3 tunnistatakse kehtetuks keskkonnaministri 21. detsembri 2007. a määrus nr 64 „Patareide ja akude märgistamise viis ja kord¹⁴“.

Patareide ja akude märgistamise nõuded on kehtestatud määrusega 2023/1542. Kuna tegemist on vahetult kohaldatava õigusaktiga, ei ole vaja neid nõudeid riigisisese määrusega sätestada.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on otseselt seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1542, mis käsitleb patareid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid, 18. augustil 2025. a rakendunud nõuetega.

Eelnõukohase määrusega jäetakse riigisisest õigusest nõuded, mis dubleerivad nimetatud ELi määruse nõudeid, ning ajakohastatakse viited Euroopa Liidu õigusele.

4. Määruse mõjud

Eelnõukohane määrus ei oma mõju ettevõtluskeskkonnale ega avaliku sektori asutustele. Määruse 2023/1542 mõjud on kirjeldatud jäätmeseaduse muutmise seaduse eelnõu SE 676 seletuskirjas.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määrusega rakendamisega ei kaasne lisakulusid ega eeldata sellest tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostöölastamine

Eelnõu saadetakse koostöölastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministriumile, Justiits- ja Digiministriumile ja Siseministriumile.

Eelnõu saadetakse teadmiseks Keskkonnaametile, Keskkonnaagentuurile, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, MTÜ-le Ees-Ringlus, OÜ-le Eesti Elektroonikaromu ja Eesti Ringmajandusettevõtete Liidule.